

HERVORMINGSAGENDA

2014 - 2018

Amsterdam

GROENLINKS

D66

Onze partijen hebben de afgelopen twee weken hard gewerkt aan een gezamenlijke hervormingsagenda voor Amsterdam. Wij wonen in een prachtige stad, maar we staan voor grote uitdagingen. In deze agenda formuleren we daar antwoorden op.

Hiermee leggen we een solide basis voor een coalitieakkoord. Op basis van deze inhoudelijke voorstellen gaan we graag het gesprek aan met SP, VVD en PvdA over een mogelijke samenwerking.

Wij denken met deze agenda een grote stap te zetten in de richting van een groener, duurzamer, socialer en vrijer Amsterdam, met een woningmarkt die weer in beweging komt, beter onderwijs, stevige duurzaamheidsambities en gezonde stadsfinanciën. We kiezen voor een open bestuurscultuur, waarmee we ruimte geven aan Amsterdammers.

Jan Paternotte en Rutger Groot Wassink

1.	OP WEG NAAR EEN CIRCULAIRE STAD	P.4
2.	IEDER KIND DE BESTE KANSEN	P.6
3.	RUIM BAAN VOOR DE FIETS IN EEN GROENE STAD	P.7
4.	MEER BOUWEN, VOORAL BETAALBARE HUURWONINGEN	P.8
5.	ZORG OP PEIL HOUDEN, MEER AMSTERDAMMERS AAN HET WERK	P.10
6.	DE BRUISENDE EN INTERNATIONALE STAD	P.11
7.	EEN OPEN BESTUURSCULTUUR	P.12
8.	MEER ERKENNING VOOR DE KRACHT VAN CULTUUR	P.13
9.	GERICHT INZETTEN OP VEILIGHEID	P.14
10.	DE KRACHT VAN EEN DIVERSE STAD	P.14
11.	DE ORGANISATIE HERVORMEN, FINANCIËN OP ORDE	P.15

1 OP WEG NAAR EEN ■ CIRCULAIRE STAD

We kiezen voor verduurzaming. Aan het einde van deze collegeperiode hebben we de CO2-uitstoot met 20% teruggebracht. Daarnaast hebben we de ambitie de grondstoffenkringloop te sluiten, zodat alle grondstoffen steeds weer opnieuw worden gebruikt. De duurzaamheidsagenda kan alleen succesvol zijn als Amsterdammers daar zelf een actieve rol in krijgen. Daarom willen we regels wegnemen en ruim baan geven aan innovatieve bedrijvigheid op het gebied van energietransitie, biobased economy en het beter benutten van afval.

Het college stimuleert Amsterdammers om zelf energie op te wekken. Verenigingen van eigenaren moeten eenvoudig zonnepanelen op hun dak kunnen leggen, buurtbewoners op de daken van gemeentelijk vastgoed en sociale huurders op de daken van woningbouwcorporaties. Hinderlijke regels worden weggenomen en met goedkope leningen geven we meer mensen de mogelijkheid om te investeren in zonne-energie. Het college neemt het voortouw om alle scholen in Amsterdam van zonnepanelen te voorzien. We maken ruimte voor windenergie, en zorgen ervoor dat bewoners en ondernemers zelf aandeelhouder/eigenaar kunnen zijn van windturbines.

De gemeente ontwikkelt samen met belanghebbenden een deltaplan energie-infrastructuur. Daarnaast zorgen we ervoor dat bestemmingsplannen het hergebruiken van reststromen of het aansluiten van nieuwe energievormen mogelijk maken. Het stadwarmtenetwerk wordt versneld uitgerold naar bestaande bouw. In 2040 zal Amsterdam zo tenminste 230.000 huishoudens aangesloten hebben op duurzame warmte. Keuzevrijheid voor consumenten, de inzet op de duurzaamste bronnen en, zo mogelijk, terugleveren maken het netwerk toekomstbestendig.

We zetten in op energiebesparing en kiezen daarbij nadrukkelijk voor zowel wortel als stok. Met datacenters zijn op die wijze belangrijke stappen gezet richting verduurzaming. Die benadering wordt uitgebreid naar om te beginnen ziekenhuizen, zorginstellingen en kantoren. Als stok achter de deur geldt

gemeentelijke handhaving van het bestaande instrumentarium uit de Wet Milieubeheer.

Met woningcorporaties maken we ambitieuze afspraken over het verduurzamen van sociale huurwoningen. Voor particulieren en organisaties stellen we kennis, ondersteuning en leningen beschikbaar om hun huizen te isoleren. Gemeentelijk vastgoed willen we verduurzamen.

Afval moet zoveel mogelijk als grondstof worden hergebruikt. Het huidige niveau van recycling en gescheiden inzameling willen we de komende periode verdubbelen. Er komt één ketenregisseur voor de afvalketen tussen stadsdelen, gemeenten, ophalers en verwerkers. Dit zal het Afvalenergiebedrijf (AEB) helpen om zich verder te ontwikkelen van afvalverwerker tot producent van herwinbare grondstoffen. Waternet werkt verder aan het gebruiken van rioolwater en -slib als grondstof voor nieuwe producten zoals biogas en fosfaat.

Amsterdamse universiteiten en hogescholen worden actief betrokken bij stedelijke duurzaamheidsvraagstukken. Met een revolverend fonds verkort de gemeente de terugverdientijd van duurzame investeringen van bedrijven, waarbij extra aandacht is voor mogelijkheden voor MKB. Bij aanbestedingen van de gemeente krijgt ook het MKB kansen om innovatieve producten in de markt te zetten.

We zien kansen voor de Amsterdamse haven als centrum voor groene chemie, grondstoffenrotonde, duurzame logistiek en biobased economy. Fossiele activiteiten op haventerreinen blijven beperkt tot de huidige locaties.

Er komt een Expertisecentrum

Energiebesparing: private partijen worden hier samengebracht die expertise of diensten aanbieden op het gebied van energiebesparing. Amsterdammers die zelf willen verduurzamen helpen we met peer-to-peer begeleiding, ontzorgen en een ondersteuning bij de proceskosten. Wie een bouwvergunning aanvraagt wordt doorverwezen naar dit centrum. MKB-bedrijven en verenigingen van eigenaren (VvE's) kunnen een energiescan aanvragen bij de gemeente.

2 IEDER KIND DE BESTE KANSSEN

Goed, divers en toegankelijk onderwijs voor ieder kind, daar gaat het om. Dit vraagt om investeringen in leraren van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) tot het voortgezet onderwijs. Ook investeren we extra in schoolgebouwen. En we gaan aan de slag met het MBO: een impuls voor de kwaliteit en een betere aansluiting van het onderwijs op de Amsterdamse arbeidsmarkt.

Het onderwijs krijgt de ruimte om zelf aan kwaliteit te werken. Er komt een Amsterdamse lerarenbeurs. Daarmee kan extra geïnvesteerd worden in de kwaliteit van leraren, bijvoorbeeld door bijscholing om beter om te kunnen gaan met taalproblemen van leerlingen. Leraren kunnen verder investeren in hun eigen bekwaamheid door het halen van een (extra) bevoegdheid. De gemeente participeert niet (financieel) in een kwaliteitsbureau. Om de kwaliteit van onderwijs te meten hanteert de gemeente geen eigen cito-norm meer. Landelijke en gemeentelijke initiatieven moeten elkaar versterken en een eenzijdige nadruk op testresultaten moet worden voorkomen.

Ouders moeten, om een goede keuze te kunnen maken, de juiste informatie weten te vinden over Amsterdamse scholen. Amsterdam sluit aan bij landelijke initiatieven om de kwaliteit van scholen in kaart te brengen.

We streven naar integrale voorschoolse voorzieningen en zetten stappen naar het samenvoegen van bestaande voorzieningen als crèches en peuterspeelzalen.

Er komt meer budget voor aanpassingen van schoolgebouwen voor het mogelijk maken van bijvoorbeeld een Brede School, of het geven van goed passend onderwijs. In het nieuwe onderwijshuisvestingplan (RPO) komt extra ruimte voor uitbreiding en flexibiliteit als het gaat om oprichten van nieuwe scholen.

Een diverse stad als Amsterdam kent diverse scholen. Er ligt soms een grote druk bij populaire scholen. Andere scholen hebben moeite zich te profileren of hebben een zeer eenzijdige populatie. Wij zijn er geen voorstander van

ouders te dwingen naar een bepaalde school te gaan. Voorrang op basis van woonadres in het toelatingsbeleid voor het basisonderwijs beperkt de keuzevrijheid van ouders. Wel willen we dat kinderen met uiteenlopende achtergronden samen naar school gaan. Gemeente en scholen hebben hier een gezamenlijke opdracht. Het college komt met een voorstel om het samen naar school gaan van kinderen uit kansarme en kansrijke gezinnen te bevorderen, zonder dat dit ten koste gaat van de keuzevrijheid van ouders. Hierbij worden juist ook scholen met overwegend kansrijke kinderen aangesproken op hun verantwoordelijkheid om bij te dragen aan een voor Amsterdam representatieve leerlingenpopulatie.

Het Amsterdamse MBO verdient extra aandacht. Het gaat om 33.000 studenten die allemaal recht hebben op een goede opleiding en goede kansen op werk. Investeren in het MBO is noodzakelijk: om de aansluiting tussen opleiding naar werk te verbeteren, om een verdere aanpak op uitval te kunnen realiseren en om meer aandacht voor goede vakopleidingen. Maar ook om maatwerk te kunnen leveren als het gaat om volwasseneneducatie of (zij)instroom van vluchtelingen.

Amsterdam is een kennisstad. Dat willen we versterken door het stimuleren van toekomstbestendige opleidingen als vakopleidingen, bètastudies en ICT-opleidingen. De komst van het Amsterdam Metropolitan Solutions (AMS) is hier een mooi voorbeeld van. Het college komt met een visie op de samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en de gemeente.

3 RUIM BAAN VOOR DE FIETS IN EEN GROENE STAD

Een groeiende wereldstad als Amsterdam vraagt om een flexibel, dynamisch en duurzaam mobiliteitsbeleid. Amsterdam moet weer de fietshoofdstad van Europa worden. Maar ook als het gaat om innovatieve en duurzame oplossingen voor distributie, autogebruik, het openbaar vervoer en de inrichting van de openbare ruimte willen we internationaal vooroplopen. Het college ontwikkelt een strategie om alle vervoer binnen de stad op termijn geheel uitstootvrij te maken. We zetten in op een stad met veilige, groene en schone straten en pleinen waar fietsers en voetgangers de ruimte krijgen. Straten als de Van Woustraat, de Jan van Galenstraat of de Nassaukade moeten weer plekken worden waar mensen graag komen. Het openbaar vervoer en de fiets zien we als sleutels voor een duurzame bereikbaarheid van Amsterdam.

De fiets krijgt ruim baan: het fietsnetwerk wordt verbeterd en uitgebreid met onder andere fietsstraten en 'groene lopers'. Er komen meer fietsparkeerplekken bij stations en op andere drukke plekken in de stad, meer handhaving, een betere fietsveiligheid en een herinrichting van plekken in de stad waar fietsers, auto's, trams en voetgangers 'botsen', zoals op de Munt. Scooters gaan van het fietspad en we zetten ons in voor een lokale helmplicht voor scooterrijders ten behoeve van de veiligheid.

Voetgangers krijgen meer ruimte: door voetgangersgebieden uit te breiden, door de fysieke en sociale veiligheid op straat te vergroten en via ruimtelijke ingrepen zoals bredere trottoirs. Amsterdam wordt beter toegankelijk voor mensen met een beperking.

Het openbaar vervoer wordt zo snel mogelijk, maar uiterlijk 2026, emissievrij. Amsterdam krijgt met de opening van de Noord/Zuidlijn een metronetwerk dat past bij een metropool en dat werkt als de ruggengraat van ons openbaar vervoer.

Een stad met veel kwalitatief hoogwaardig groen is een aantrekkelijke stad om in te wonen, werken, spelen en investeren. Daarom investeren we extra in groen, zoals parken, groene daken, groene speelplekken, de groene scheggen en natuurgebieden rondom de stad, zoals het IJmeer/Markermeer. De ecologische structuur wordt versterkt door gebieden te verbinden.

Binnen de ring en buiten het hoofdnet auto wordt de maximumsnelheid waar mogelijk

en wenselijk 30 km/u. We stimuleren autodeelconcepten, bijvoorbeeld door meer parkeerplekken te reserveren voor deelauto's. Door slimme applicaties, open data en dynamische verkeerssystemen beter in te zetten kunnen onnodige verkeersbewegingen worden voorkomen, bijvoorbeeld het zoeken naar een parkeerplek.

We vervangen parkeerplekken op straat door parkeerplekken in parkeergarages. In aanvulling op het door de raad vastgestelde parkeerplan wordt een een-op-een opheffingsnorm ingesteld voor extra te realiseren ondergrondse parkeerplaatsen. Daarnaast zetten we in op parkeren aan de ring en P+R ('park and ride'). De parkeertarieven voor bewoners worden verhoogd. Het college wordt gevraagd vergunninghouders een alternatief te bieden in de vorm van een parkeerplaats aan de ring of in een P+R tegen een gunstig tarief. Pilots met een bezoekerspas om goedkoper te kunnen parkeren in Zuid en Oost worden geëvalueerd. Op basis daarvan wordt bezien in welke andere delen van de stad het mogelijk en wenselijk is de bezoekerspas in te voeren. In gebieden met een lage parkeerdruk kunnen bewoners een tweede parkeervergunning krijgen voor een uitstootvrije auto (elektrisch).

Zwaar verkeer voor distributie van goederen en grootschalig groepsvervoer voor toeristen moet efficiënter, schoner, stiller en veiliger. Het college gaat onderzoeken hoe dit te realiseren in samenwerking met de sector.

4 MEER BOUWEN, VOORAL BETAALBARE HUURWONINGEN

We willen dat de Amsterdamse woningmarkt in beweging komt. Dat betekent meer bouwen in het algemeen en het vergroten van het huursegment voor mensen met een middeninkomen in het bijzonder. Ook zetten we krachtig in op duurzame woningen door isolatie van de bestaande woningvoorraad.

Voor de nieuwbouwproductie stellen we een forse ambitie: deze moet oplopen naar 5.000 woningen per jaar in 2018. We vertalen deze ambitie in doelstellingen voor aantallen woningen voor middeninkomens, studenten, ouderen en werkende jongeren. We stimuleren de bouw door kortingen te verlenen op grond als daar gebouwd voor middeninkomens, door regelgeving en processen rondom bouwen te versoepelen, leegstaande kantoren te transformeren tot woningen, zelfbouw te faciliteren en ontwikkelaars actief te benaderen. Hierbij sparen we de groene ruimte en richten we ons op verdichting en hoogbouw.

We streven naar een evenwichtige mix van sociale huur, gewone huur en koop. We bepalen een minimum percentage woningen dat sociale huurwoning moet blijven per gebied (bijv. voormalig stadsdeel). Voor de stad als geheel stellen we een ondergrens van 178.000 sociale woningen, oftewel 45% van de huidige woningvoorraad.

Voor de lange termijn worden de programma's van bouwprojecten doorgelicht. Voor grote uitbreidingsgebieden met een geïsoleerde ligging of in een omgeving met een laag percentage sociale woningbouw (zoals IJburg II) blijft een percentage van 20-30% sociaal gehandhaafd. Naarmate projecten kleiner worden en meer aansluiting hebben bij een gebied met voldoende sociale huur, daalt het beoogde aandeel sociale huur. In kleinere binnenstedelijke projecten zal een zeer beperkt sociaal programma gehandhaafd blijven. Voor stedelijke herstructurering in Nieuw-West en Noord blijft echter een hoog percentage sociaal gehandhaafd ten behoeve

van herhuisvesting van de oorspronkelijke bewoners bij sloop/nieuwbouw. Het college zal uiterlijk in september 2014 een voorstel aan de raad doen. Voor met name de invulling van de binnenstedelijke projecten zal het college de verschillende bestuurscommissies betrekken. Vrijgekomen ruimte in de grondexploitaties wordt onder andere ter beschikking gesteld voor lage grondprijzen voor huurwoningen voor middeninkomens.

Voor de korte termijn wordt vraaggericht gebouwd. Dat betekent dat iedereen die wil bouwen door de gemeente gefaciliteerd wordt zolang dit past in de programmatische ruimte van de verschillende bouwprojecten. We gaan niet het ene segment laten wachten op het andere segment.

We faciliteren voor sociale nieuwbouwwoningen tot een plafond van 2.000 woningen de komende vier jaar. Mocht de vraag deze 2.000 woningen overschrijden dan kan dit aanleiding zijn tot het maken van nieuwe afspraken.

We werken samen met de corporaties aan een nieuw samenwerkingsmodel dat transparanter en eenvoudiger is, met een duidelijkere link tussen maatschappelijke prestaties en de bijdrage die de gemeente daar tegenover stelt. Met corporaties willen we de volgende prioriteiten vastleggen en bespreken:

1. vergroten segment middenhuur door verschuiving in de voorraad
2. verduurzaming van de voorraad
3. herzien van de aanpak van herstructurering: alternatieven ontwikkelen voor sloop/nieuwbouw
4. introduceren van tijdelijke contracten
5. bewaken van de betaalbaarheid voor de laagste inkomens.

We maken beter gebruik van de bestaande voorraad. 'Scheefwoners' geven we enerzijds een alternatief door betaalbare vrije huur- en koop woningen te bouwen, anderzijds willen we de huur inkomensafhankelijker maken. Illegale verhuur gaan we actiever te lijf. We starten met pilots voor 5-jarige huurcontracten voor sociale woningen. Het beleid ten aanzien van woningdelen evalueren we eind 2015 en passen we indien nodig aan. Leegstand van kantoren of woningen gaan we actief tegen. We zoeken naar mogelijkheden om leegstaande gemeentelijke panden beter te benutten.

De bestaande woningvoorraad wordt verduurzaamd, met name via betere isolatie van woningen. Ook de gebouwen van de gemeente worden verduurzaamd en/of duurzaam hergebruikt. Experimenten met 'energy service companies' (ESCO's) stimuleren we. Bij nieuwbouw blijft het streven om zo veel mogelijk klimaatneutraal te bouwen.

ERFPACHT ZONDER CANONVERHOGINGEN

We schaffen voortdurende erfpacht af, en introduceren een systeem van erfpacht dat zekerheid biedt aan woningeigenaren, transparant is en lage uitvoeringskosten kent: eeuwigdurende erfpacht.

Anders dan het huidige systeem van voortdurende erfpacht, wordt in het systeem van eeuwigdurende erfpacht de canon niet periodiek herzien. Het systeem is niet gericht op het 'afromen' van waardevermindering en brengt zekerheid en transparantie binnen handbereik van zittende erfpachters.

Over het kooprecht van de grond zal een referendum worden georganiseerd samenvallend met de Provinciale Statenverkiezingen van 2015. De vraagstelling wordt: vindt u dat erfpachters de vrije keuze moeten krijgen om de grond onder hun woning te kopen van de gemeente?

De overgang naar eeuwigdurende erfpacht, alsook de mogelijke invoering van het kooprecht kunnen alleen gerealiseerd worden met aanbiedingen van de gemeente op basis van een solide waardebeoordeling. Voorstellen voor de wijze van vaststelling van de grondwaarde, alsook de methodiek voor eventuele afslagen hierop, moeten door de

raad worden goedgekeurd. De prijsbepaling die ten grondslag zal liggen aan de gemeentelijke aanbidding wordt opgedragen aan een onafhankelijk instituut dat werkt binnen door de gemeenteraad goedgekeurde kaders.

De hoogte van de canon is afgeleid van de grondwaarde en gebaseerd op de nominale rente, zonder opslag voor verwachte waardevermindering.

De eeuwigdurende erfpacht zal worden ingevoerd voor alle niet-maatschappelijke woonbestemmingen.

5 ZORG OP PEIL HOUDEN, MEER AMSTERDAMMERS ■ AAN HET WERK

De gemeente krijgt meer taken en verantwoordelijkheden als het gaat om de zorg, de jeugdzorg en het begeleiden naar werk van mensen met een arbeidsbeperking. Wat ons betreft zijn de uitgangspunten daarbij: investeren in de capaciteiten van mensen, ruimte voor eigen regie, een sterkere positie voor informele zorg en het ontzien van de kwetsbaarste Amsterdammers. We maken extra geld vrij voor zorg, jeugdzorg en begeleiding naar werk, om zo de kansen die de overheveling van deze taken biedt te kunnen benutten.

Zoveel mogelijk mensen moeten kunnen werken en mee kunnen doen. Amsterdammers hebben hierbij in de eerste plaats een eigen verantwoordelijkheid. Voor mensen die niet op eigen kracht werk vinden dragen we een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Door extra te investeren in opleidingen, het wegwerken van taalachterstanden en het ontwikkelen van werknemersvaardigheden, komen mensen sneller vanuit een uitkering aan het werk. Daarnaast spannen we ons in om meer stageplekken voor jongeren te creëren. Ook zorgen we dat jongeren en ouderen zonder werk hun netwerken in de buurt kunnen versterken zodat zij gemakkelijker de weg naar werk vinden.

Het sociaal beleid wordt zzp-'proof'. Het wordt makkelijker om als zzp'er vanuit de bijstand aan het werk te gaan. Daarnaast maken we flexibel of tijdelijk werken vanuit de bijstand gemakkelijker, zodat mensen sneller de opstap naar werk vinden.

We zetten in op het aan het werk krijgen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij reguliere werkgevers. Daartoe hervormen we de sociale werkvoorziening tot 'detacheringsbureau'.

Armoedebeleid gaan we structureel financieren zodat we duurzaam kunnen investeren om mensen uit de armoede te helpen. In aanvulling daarop investeren we extra in schuldhulpverlening.

Mantelzorgers en informele zorgverleners verdienen goede ondersteuning en moeten ten alle tijden een beroep kunnen doen op professionele zorg. Coördinatoren van informele zorg gaan deel uitmaken van het wijkzorgteam. Met de organisaties die verantwoordelijk

zijn voor informele zorgverlening worden prestatieafspraken gemaakt over het werven, trainen en begeleiden van informele zorgverleners. Ook krijgen zij een rol bij het versterken van de eigen regie en zeggenschap van zorgvragers.

Om de eigen regie te versterken worden de mogelijkheden om te kiezen voor een persoonsgebonden budget (pgb) uitgebreid. Ook groepen mensen die bijvoorbeeld samen dagbesteding willen organiseren kunnen een (groeps-)pgb aanvragen.

Kleine aanbieders in de zorg krijgen meer ruimte. Hierdoor ontstaat er meer keuzevrijheid voor de Amsterdammer en worden aanbieders gestimuleerd om in te spelen op speciale wensen en behoeften van zorgvragers.

In de jeugdzorg staan maatwerk, een wijkgerichte aanpak en ruimte voor professionals centraal. We zetten daarnaast in op preventie, bijvoorbeeld door het schoolmaatschappelijk werk te versterken. De wijkzorgteams, ouder-kindteams en Samen Doen teams worden verder samengevoegd.

We creëren een '3D-fonds'. Dat wordt gevuld met de reservering voor de AWBZ en een aanvullend budget. Hierdoor is in de eerste jaren na de overheveling van taken rondom de zorg, jeugdzorg en participatie van rijksoverheid naar gemeente extra geld beschikbaar voor de uitvoering. Daarnaast trekken we geld uit voor de verbinding tussen formele zorg en informele zorg, mantelzorgondersteuning en dagbesteding. We zetten in op compensatie bij stapeling van eigen bijdrages voor mensen met een inkomen rond het minimum.

6 DE BRUISENDE EN INTERNATIONALE ■ STAD

Amsterdam is groot geworden door openheid, dankzij handel wereldwijd en door mensen te verwelkomen die hier iets van hun leven willen maken. De komende jaren zal het economische beleid voortbouwen op die traditie. Uitgangspunten voor het beleid zijn: meer werk en meer kansen op werk voor alle Amsterdammers door een internationaal open en verbonden stad te zijn, door een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, door een meer dienstbare gemeente en door duurzame en sociale ondernemers te belonen.

Bij het aangaan van nieuwe stedenbanden gaat de focus liggen op opkomende economieën en het zoeken naar oplossingen voor grootstedelijke problematiek. Amsterdam wordt gastvrij door de dienstverlening van het Expatcenter voor meer expats toegankelijk te maken en door er een ontmoetingsplek voor internationaal Amsterdam van te maken. Daarnaast wordt een vast percentage van de inkomsten uit de toeristenbelasting bestemd voor city marketing, in het bijzonder voor het aantrekken van festivals en congressen.

De gemeente blijft aandeelhouder van Schiphol uit strategische overwegingen: de luchthaven is belangrijk voor de internationale verbondenheid van de stad én de gemeente moet invloed kunnen blijven uitoefenen vanwege vraagstukken op het gebied van veiligheid, overlast en milieu.

De aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt moet beter. Bedrijven die duurzaam werken en/of stageplekken en leerwerkplaatsen leveren, zijn in beginsel voorkeursleverancier van de gemeente. Bij de maatregelen op het gebied van inkoop wordt hiermee rekening gehouden. Dat geldt in het bijzonder voor sociale firma's. Ook zet de gemeente zich in om het makkelijker te maken voor zzp'ers om stagiairs aan te nemen (conform het initiatiefvoorstel Capel-Hoek).

De dienstverlening aan bewoners en ondernemers wordt beter. Voor ondernemers komt er één elektronisch ondernemersdossier, één loket en liefst ook één factuur. Het college zal nadere voorstellen doen om de vergunningplicht

zoveel mogelijk om te zetten in een meldplicht en waar dat niet kan, een beslissingstermijn van maximaal drie maanden als norm in te voeren, waar slechts beargumenteerd van kan worden afgeweken. In de openbare ruimte wordt open wifi gestimuleerd, bijvoorbeeld in parken. Het college komt hiertoe met een voorstel.

Bij een dynamische stad hoort een bruisende 24-uurseconomie. Er komt stapsgewijs meer ruimte voor bedrijven om 24 uur per dag, zeven dagen in de week te draaien, met inachtneming van en respect voor normale arbeidsverhoudingen en het woon- en leefgenot van de burens. Voor de Amsterdamse horeca komt er ruimte voor meer nachtvergunningen, meer 'verlatertjes', gecombineerd met een betere klachtenregistratie, betere handhaving én maatwerk per buurt.

Het nieuwe college komt met een bedrijvenvisie. In Amsterdam zijn duizenden bedrijven gevestigd. Van grote multinationals tot talloze zzp'ers en van transportbedrijven tot designbureau's. De diversiteit aan bewoners en bedrijven is de grote kracht van Amsterdam. De samenwerking tussen gemeente, het bedrijfsleven en kennisinstellingen is de afgelopen jaren versterkt in de Amsterdam Economic Board. De volgende stap in deze samenwerking is het formuleren van een integrale bedrijvenvisie waarin de ambities op het gebied van werkgelegenheid, verduurzaming, kennis-economie samenkomen.

7. EEN OPEN BESTUURSCULTUUR

De stad bruist van de initiatieven. De gemeente gaat meer dan ooit ruimte vrijmaken voor Amsterdammers. De invoering van het nieuwe bestuurlijk stelsel en de hernieuwde samenwerking met de stadsdelen zien wij als kans voor een nieuwe bestuurscultuur. Daarbij is een gemeenteraad die haar controlerende taak actief op zich neemt cruciaal.

Goede ideeën van Amsterdammers versterken de stad. We verbeteren de gemeentelijke cultuur om initiatieven tot ontplooiing te laten komen. Ook komt er meer ruimte voor initiatief vanuit de stad. Dit kan door het geven van buurtrechten (“right to bid en right to challenge”) of door buurtbegrotingen, waarbij Amsterdammers zelf aangeven waar budget naar toe gaat. Onnodige regelgeving wordt geschrapt. We staan open voor lokale projecten op bijvoorbeeld het gebied van de circulaire economie, ruilhandel, buurtvaluta, stadslandbouw, repair cafés en andere vormen van mengeconomie en nieuwe ambachtelijkheid.

De gemeente stelt de gemeentelijke data en werkwijze beschikbaar. Indien dit niet kan dient dit te worden beargumenteerd. Ook gaat het huishoudboekje van de gemeente online. Het college doet hiervoor een voorstel.

In het coalitieakkoord 2014-2018 komt een lege paragraaf, die het college samen met Amsterdammers gaat invullen.

Bestuurscommissies zijn waardevol voor de stad - zij betrekken en verbinden Amsterdammers bij lokale en stedelijke vraagstukken – daarvoor moeten we ze maximaal benutten en ondersteunen. De bestuurscommissies stellen samen met bewoners en belanghebbenden een gebiedsagenda op die jaarlijks door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Ook gaat de hele gemeentelijke organisatie wijk- en buurtgericht werken en ondersteunt de bestuurscommissies bij de uitvoering van beleid. Iedere bestuurscommissie heeft in het college een vast aanspreekpunt (wethouder) naast het contact met de gewone vakwethouders. Omwille

van een effectieve besteding van budgetten, kunnen bestuurscommissies (in aanvulling op het opstellen van de gemeentelijke begroting) tenminste twee maal per jaar voorstellen voor begrotingswijzigingen doen.

We kijken over de stadsgrenzen. Amsterdam is niet alleen onderdeel van de metropoolregio, maar is ook een verantwoordelijke hoofdstad.

8. MEER ERKENNING VOOR DE KRACHT VAN CULTUUR

Kunst en cultuur zijn van onschatbare waarde voor Amsterdam. Van wereldberoemde orkesten en musea tot kleine toneelgezelschappen en festivals. Het maakt de stad mooier voor haar inwoners en aantrekkelijker voor (internationale) bezoekers. Bovendien is kunst en cultuur en cultureel ondernemerschap een belangrijke component van het economische klimaat in Amsterdam. Het budget voor kunst en cultuur wordt vanaf 2017 verruimd, we investeren in brede talentontwikkeling en ontplooiing en we geven meer ruimte aan scholen voor cultuureducatie.

Amsterdam gaat weer meer investeren in Kunst en Cultuur. We voegen budget toe aan het Kunstenplan 2017-2020. Daarbij gaat 50% van het budget naar de vrije ruimte. Daarmee krijgen de kleine kunstinstellingen extra steun.

We blijven investeren in het ontwikkelen van betaalbare atelierruimte via het broedplaatsenbeleid. Daarmee behouden wij creatief talent voor de stad en voorkomen we dat men door ruimtegebrek uitwijkt naar concurrerende steden als Berlijn of Rotterdam.

Wij staan voor een cultureel sterke en creatieve stad voor alle Amsterdammers. Cultuuronderwijs is erg belangrijk omdat kinderen zo op jonge leeftijd de kans krijgen om kennis te maken met kunst en cultuur en misschien hun culturele talenten kunnen ontdekken. Wij zetten daarom in op een breed aanbod van cultuureducatie. Scholen worden zelf verantwoordelijk voor het cultuureducatieprogramma. Dit conform initiatiefvoorstel Paternotte/Van Roemburg. Ook komt er nieuw budget voor het Jongeren cultuurfonds.

9. GERICHT INZETTEN OP VEILIGHEID

De stad is onnodig politiecapaciteit kwijt aan het aanpakken van misstanden die bij de achterdeurproblematiek van het coffeeshopbeleid horen. Amsterdam moet als hoofdstad een voortrekkersrol spelen bij het mogelijk maken van gereguleerde wietteelt. Daartoe experimenteert Amsterdam met het Utrechts model. Met meer blauw op straat en extra capaciteit voor politieonderzoek wordt het veiliger in Amsterdam. Met de komst van de nationale politie is Amsterdam politieagenten kwijtgeraakt.

Veiligheidsmaatregelen dienen effectief te zijn. De inzet van preventief fouilleren wordt binnen twee jaar versneld afgebouwd. Desnoods wordt deze mogelijkheid uit de APV gehaald. Cameratoezicht wordt beperkt.

De gebiedsgerichte aanpak voor de Wallen wordt doorgezet. Het opkopen van raambordelen is niet langer een prioriteit.

10. DE KRACHT VAN EEN DIVERSE STAD

Amsterdam kent een grote diversiteit in nationaliteiten, religies en levensstijlen. Die verscheidenheid is een kracht. Het maakt onze stad niet alleen aantrekkelijk voor bewoners, maar ook voor internationale bedrijven, studenten en migranten. Diversiteit vraagt ook wat: het kunnen omgaan met verschillen, het bieden van gelijke kansen en het bestrijden van discriminatie. De sociale kwestie van deze tijd is er één die onlosmakelijk met immigratie te maken heeft. Daarom is investeren in onderwijs en taal zo belangrijk. Net als het investeren in verbondenheid tussen Amsterdammers op buurtniveau en op stedelijk niveau. En een arbeidsmarktbeleid dat iedereen kansen biedt, een sterke jeugdzorg en een goed veiligheidsbeleid. Uitgeprocedeerde asielzoekers en mensen zonder documenten gaan we structureel opvangen en bieden we begeleiding en ondersteuning.

We vinden het belangrijk kennis te delen over elkaars verleden. Zo is in 2013 in Amsterdam herdacht dat in 1868 de slavernij werd afgeschaft. De opbrengsten daarvan, meer gedeelde kennis over het slavernijverleden, willen we borgen zodat slavernij voor de nieuwe generaties Amsterdammers echt gedeelde geschiedenis kan zijn.

11. DE ORGANISATIE HERVORMEN, FINANCIËN OP ORDE

De maatschappij verandert continu en de gemeente Amsterdam moet daar op in kunnen spelen. Dat vereist een kleinere en flexibele organisatie die kan meebewegen als nieuwe uitdagingen om een antwoord vragen en die ruimte geeft aan Amsterdammers. We willen daarom toewerken naar een moderne gemeente die meer faciliteert en vertrouwen geeft in plaats van reguleert en controleert. Dat schept ruimte voor Amsterdammers en maakt de gemeente efficiënter.

Daarnaast moet de gemeente ook financieel flexibel zijn. Om op nieuwe uitdagingen in te kunnen springen, moet de gemeenteraad keuzes kunnen maken in de besteding van budgetten. Dat kan alleen als er minder budget vastligt en als de financiën op orde zijn. Om dit alles mogelijk te maken, nemen we de volgende maatregelen:

Het moderniseren van de gemeentelijke organisatie: meer vertrouwen op het oordeel van uitvoerende medewerkers, minder regels die controle vragen, meer vertrouwen geven aan subsidieontvangers, beter benutten van kennis en kunde van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners

Een efficiëntere gemeentelijke organisatie door

- Inkoopvoordelen beter te benutten en strakker te organiseren.
- De kosten voor ICT meer in lijn te brengen met het Nederlands gemiddelde per inwoner.
- Goedkopere huisvesting als gevolg van een krimpende organisatie.

Een gezonde financiële positie mede als gevolg van verantwoord en realistisch begrotingsbeleid aan de hand van nieuwe financiële spelregels:

- We sturen op een begroting die meerjarig structureel in balans is.
- Op verantwoorde wijze omgaan met mee- en tegenvallers.
- We gaan door op de ingezette lijn om het interne rentestelsel te hervormen en de balans te verkorten. Zo wordt het budgetrecht van de raad versterkt en vergroten we prikkels om zorgvuldig om te gaan met publieke middelen.

De schuldpositie van de gemeente onder controle brengen: in 2018 is de schuld lager dan in 2014, ondanks dat deze t/m 2016 nog

oploopt. Hiervoor gaan we:

- Structureel aflossen.
- Rentemeevallers inzetten om schuld af te lossen: een Amsterdamse aflossingsnorm bij invoering van het nieuwe rentestelsel (vanaf jaarschijf 2015).
- Afstoten van gemeentelijk vastgoed (indicatief ter waarde van € 100 miljoen).

Financiële risico's brengen we onder controle met strak risicobeheer. Zo voorkomen we dat nieuwe tegenvallers ontstaan die andere belangrijke investeringen in de stad verdringen. Concreet gaat het om de volgende maatregelen.

- Een zakelijke inschatting van risico's en een verantwoord weerstandsvermogen.
- Een second opinion door de raad bij investeringen boven € 20 miljoen.
- De begroting van grote projecten mede baseren op gerealiseerde kosten van soortgelijke projecten elders.

De financiële ruimte die ontstaat als gevolg van de hervormingen die we voorstaan zetten we in om belangrijke ambities voor de stad mogelijk te maken. We zorgen voor een structurele financiering van belangrijk bestaand beleid, zoals armoedebeleid, dat voor de volgende periode nog niet gedekt is. We zijn trots om daar bovenop belangrijke investeringen in de stad en de Amsterdammers mogelijk te kunnen maken. Zoals in radicale verduurzaming, het beste onderwijs en toegankelijke zorg.

FINANCIËLE UITWERKING HERVORMINGSAGENDA D66-GROENLINKS

	2015	2016	2017	2018
Beschikbare financiële ruimte				
Structureel saldo nota begrotingsruimte	7,8	7,8	7,8	7,8
Ombuigingen	67,5	97,5	129,7	134,7
Incidenteel beschikbaar	319,7	82,2	45	0
TOTALE FINANCIËLE RUIMTE	395	187,5	182,5	142,5
Intensiveringen				
Oplossen knelpunten (lopende projecten)	53,15	53,15	53,15	53,15
Intensiveringen structureel + 4-jarig incidenteel	89,3	89,3	89,3	89,3
Intensiveringen incidenteel	241			
Aflossen schuld structureel	17,5	17,5	17,5	17,5
Aflossen schuld incidenteel	2,5	2,5	2,5	2,5
TOTAAL	403,45	162,45	162,45	162,45
Verschil per jaarschijf:	-8,45	25,05	20,05	-19,95
Saldo over vier jaar, beschikbaar als frictiekosten:				16,7
Te dekken uit mobiliteitsfonds:	16,7	16,7	16,7	16,7
Uitsplitsing Incidenteel Beschikbaar				
Nota begrotingsruimte	97,6	71,2	43	
Rekeningresultaat 2013	41			
Niet-gecommitteerd AIF	69,9			
Nuonmiddelen	77,2			
Voorziening AWBZ (rekening 2013)	21			
Vertraagde intensivering Kunst en Cultuur	8	8		
Opbouw tegenvaller WSW	5	3	2	
TOTAAL BESCHIKBAAR	319,7	82,2	45	0

KNELPUNTEN (LOPENDE PROJECTEN)

Conform nota begrotingsruimte p. 21-27

	Structureel	Incidenteel	4x incidenteel	Mobiliteitsfonds (struc)
Aflopende prioriteiten				
Armoede	7,5			
Cumulatiemiddelen (armoede)	9,5			
Prostitutie / Stille dilemma's	1,7			
Evenementen	1		1	
Top 600	3		1	
Sportplan	0		2	
Zelfbouw	0		1	
Klimaatbureau	1,5			
Integratie / Inburgering	1,25			
Groengelden				5
Broedplaatsen			1,25	
Educatie Werkt!	6	3	6	
MJP Verkeersveiligheid				3,7
Lopende projecten				
Project 1012 / prostitutiebeleid		5		
Transformatie leegstand			1,25	
Haven Stad			1	
Amsterdam Economic Board	1,5			
Sloterdijk/Westpoort	0,5			
Stadstoezicht		4,4		
Vluchtelingen	1,7			
Circulaire metropool	1			
EK Atletiek		1		
Gezond Gewicht			2,5	
TOTAAL	36,15	13,4	17	8,7

OMBUIGINGEN

	2015	2016	2017	2018
Efficiëntere organisatie				
Moderne Overheid	10	20	20	20
ICT	7	7	20	20
Huisvestingslasten	0	0	7,5	7,5
Inkoop	25	35	45	50
Behoedzame inschatting overig	0	10	11,7	11,7
Overige				
Ruimte als gevolg financiering	2,5	2,5	2,5	2,5
Hervorming parkeervergunningen	28	28	28	28
Parkeermitigatie (meerjarig incidenteel)	-5	-5	-5	-5
TOTAAL	67,5	97,5	129,7	134,7

INTENSIVERINGEN HERVORMINGSAGENDA

	Structureel	Incidenteel	4x incidenteel	Mobiliteitsfonds (struc)
Middelen invulling programma-akkoord	20	35		
Klimaatfonds		72		
Expertisecentrum Energiebesparing	0,8			
Onderwijs	35		6	
Jeugdsportfonds & jeugdcultuurfonds		1,5		
Fietsen, Scooters, Elektrisch				8
3D-fonds		53		
Zorg en informele zorg	12			
Toegankelijkheid		2		
Daklozen	2	2		
Structuurversterking EZ		32		
Werk / jeugdwerkloosheid	3	16		
Armoede en schuld	0		2,5	
Microkrediet		4		
Sociale firma's		5		
Buurtwet		1		
Kunst en Cultuur	8			
Internationaal Amsterdam		1,5		
Algemeen maatregelen nader te bepalen		16		
Totaal	80,8	241	8,5	8

